

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Nejdůležitější faktory ovlivňující společnou zemědělskou politiku po roce 2020**(stanovisko z vlastní iniciativy)**

(2017/C 075/04)

Zpravodaj: **Simo TIAINEN**

Rozhodnutí plenárního shromáždění	21. 1. 2016
Právní základ	čl. 29 odst. 2 jednacího řádu stanovisko z vlastní iniciativy
Odpovědná specializovaná sekce	Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí
Přijato ve specializované sekci	24. 11. 2016
Přijato na plenárním zasedání	15. 12. 2016
Plenární zasedání č.	521
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	188/2/8

1. Závěry a doporučení

1.1. Již půl století pomáhá společná zemědělská politika (SZP) utvářet Evropskou unii. V současné době by se návrat ke kořenům měl stát příležitostí dát SZP novou dlouhodobou vizi, která by sloužila jako jasné a konkrétní vodítko nejen pro zemědělce, ale i pro miliony občanů. Jak Výbor neustále tvrdí, budoucí SZP by měla hájit evropský zemědělský model založený na zásadách potravinové soběstačnosti, udržitelnosti a schopnosti reagovat na skutečné potřeby evropských občanů, ať už jde o zemědělce, pracovníky v zemědělství či spotřebitele.

1.2. EHSV vítá zahájení diskusí a úvah o budoucnosti SZP po roce 2020. Ačkoli cíle SZP stanovené ve Smlouvě a nezměněné od roku 1957 a nové výzvy, s nimiž se SZP musí vypořádat, nikdy nebyly případnější, je nanejvýš důležité provést hloubkovou analýzu stávající SZP a výsledků předchozí reformy. Účelem tohoto stanoviska je předložit několik návrhů a zapojit se do debaty o budoucnosti SZP.

1.3. Vzhledem ke složitosti SZP a obtížím při provádění poslední reformy potřebují zemědělci v první řadě politickou stabilitu a dlouhodobou vizi zemědělské politiky. Obzvláště v rámci Lisabonské smlouvy budou úvahy, sdílení cílů, diskuse o výzvách a hledání řešení nevyhnutelně vyžadovat řadu let. Evropské orgány by se proto měly urychleně dohodnout na prodloužení trvání stávající SZP nejméně o dva roky.

1.4. Zahajování činnosti mladých a nových zemědělců, a to mužů i žen, by mělo být v rámci SZP posíleno nejen pomocí konkrétních nástrojů, ale i skutečnou stabilitou politiky. Zemědělci totiž skutečně potřebují větší stabilitu, aby mohli investovat na dlouhá desetiletí a dokázali se vyrovnat s generační obměnou.

1.5. Budoucí SZP by měla brát v potaz na jedné straně rozmanitost zemědělských modelů a regionální specifika a na straně druhé rozmanitost svých cílů – hospodářských, sociálních i environmentálních. Produkce vlastních potravin a vlastní zemědělství jsou důležité a tvoří součást kultury každého národa na světě. Evropská potravinová politika by měla být založena na zdravých a kvalitních potravinách a měla by vytvářet synergie se SZP. Jedním z hlavních cílů SZP by mělo být udržení zemědělství při životě a zachování jeho udržitelnosti ve všech regionech EU.

1.6. Tou nejdůležitější prioritou příští reformy SZP by mělo být zjednodušování. Provádění SZP musí být plynulejší a je třeba vypracovat rozumnější systémy kontrol a sankcí. Nanejvýš důležité je zajistit včasné platby zemědělcům.

1.7. Vzhledem k tomu, že SZP je politikou zahrnující přímé intervence na evropské úrovni a neupřednostňování unijní produkce vede k poklesu výkupních cen, musí být budoucí SZP schopna reagovat na všechny výzvy, jimž čelí, včetně otřesů na trzích. Je proto zapotřebí nově nastavit rámec politiky, aby bylo možné řešit všechny tyto nové výzvy a poskytovat odpovídající nástroje na evropské úrovni.

1.8. Evropská komise bude v roce 2017 pokračovat v práci na zjednodušení a modernizaci SZP a v rozsáhlých konzultacích na toto téma. Je důležité, aby evropská občanská společnost v tomto procesu zastávala aktivní úlohu. EHSV by měl ustavit studijní skupinu, která by tento proces sledovala a přispívala k němu.

2. Úvod

2.1. Zemědělství je ústředním bodem strategických, hospodářských, environmentálních i sociálních výzev zítřka. SZP představuje evropský úspěch hlavně proto, že evropským spotřebitelům posledních několik desetiletí přináší bezpečnější potraviny za snižující se ceny. V některých oblastech však stojíme před problémy týkajícími se biologické rozmanitosti, životního prostředí a krajiny, jimiž je třeba se zabývat. Produkce vysoce kvalitních potravin prostřednictvím udržitelného zemědělství je hlavním předmětem zájmu občanů i spotřebitelů. Aby bylo možné tato očekávání splnit, je zapotřebí společná zemědělská politika zaručující zdravé a bezpečné potraviny, vysokou kvalitu za spravedlivé ceny, ochranu životního prostředí a krajiny a dynamické hospodářství ve venkovských oblastech.

2.2. Když zemědělci v naší tržně orientované společnosti produkují potraviny a zajišťují tak potravinové zabezpečení, ovlivňují rovněž dostupnost vody a její kvalitu, stejně jako kvalitu ovzduší a půdy, tedy přírodní prostředí jako celek, a současně ve venkovských oblastech zajišťují pracovní místa a udržují krajinu venkova. Mnoho z těchto vedlejších dopadů by mělo být pokládáno za veřejný statek.

2.3. Zemědělství a lesnictví jsou úzce provázány, neboť tvoří výraznou část využívání půdy v EU. Lesnictví se proto často podílí na poskytování veřejných statků.

2.4. Mezi faktory ovlivňující SZP po roce 2020 patří v první řadě výzvy, jimž zemědělství čelí, ale i skutečnost, že se jedná o evropské téma zahrnující zvláštní reformní proces a dostupnost rozpočtových prostředků a především jasnou vizi pro nadcházející desetiletí.

2.5. Společná zemědělská politika byla vždy jednou z klíčových politik EU. SZP je všeobecně v zájmu evropské občanské společnosti. Je proto důležité, aby byl EHSV aktivně zapojen do příprav příští reformy SZP týkající se období po roce 2020.

3. Zemědělství čelí důležitým výzvám

Výzva spočívající v potravinovém zabezpečení

3.1. S ohledem na předpokládaný celosvětový demografický vývoj bude v roce 2050 zapotřebí uživit na 9 miliard lidí. Spolu se zlepšováním životní úrovně v řadě světových regionů sledujeme rostoucí poptávku po potravinách a přechod ke způsobům stravování, které zahrnují větší podíl živočišných produktů. Tento vývoj podle očekávání povede ke zdvojnásobení poptávky po potravinách do roku 2050. EU na sebe musí převzít odpovědnost za potravinové zabezpečení ve světě, avšak vývoz evropských zemědělských produktů nevyřeší problém hladu ve světě. Stojí za zmínku, že potravinové zabezpečení by mělo být založeno na udržitelných místních potravinových systémech. Každá země musí nést odpovědnost za vlastní potravinové zabezpečení, což doporučuje i FAO. EHSV považuje za nezbytné, aby se EU zaměřila také na předávání znalostí a výměnu zkušeností ohledně toho, jak lze jinde ve světě na místní úrovni udržitelně vyrábět více lepších potravin.

3.2. Zároveň se předpokládá, že poptávka po potravinách v Evropě zůstane poměrně stálá, bude však rozmanitá co se týče kvality, zdravotních a etických aspektů, původu atd.

Výzvy týkající se životního prostředí

3.3. Ve všech regionech jsou zemědělství a životní prostředí mnoha způsoby velmi úzce propojeny. Zemědělství a lesnictví mají zásadní význam pro ochranu přírody a biologické rozmanitosti, kvalitu vody a půdy a snižování znečištění.

Výzva týkající se energetiky

3.4. Rámec EU v oblasti klimatu a energetiky stanovuje cíl zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie do roku 2030 na alespoň 27 % spotřeby energie. Tento podíl se má do budoucna dále zvyšovat. Zemědělství a lesnictví mohou poskytovat biomasu, díky níž bude možné tohoto cíle dosáhnout v rámci hospodářství založeného na zeleném růstu. Tato odvětví musí rovněž zlepšit vlastní energetickou účinnost.

Prizpůsobování se změně klimatu a její zmírňování

3.5. Dne 20. července 2016 Komise představila balíček legislativních návrhů, které stanoví podrobná pravidla pro rámec politiky EU v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030. Bude se jednat o odpověď EU, jejímž cílem je dosáhnout zmírnění změny klimatu, jak bylo dohodnuto v úmluvě COP 21 v prosinci 2015. Zemědělství a lesnictví tvoří součást řešení otázky, jak snížit emise a ukládat uhlík v půdě či dřevu. K tomu, aby bylo možné reagovat na výzvu spočívající v potravinovém zabezpečení a současně zmírnit změnu klimatu, bude nezbytný zelený růst, agroekologický přístup a udržitelné zintenzivnění v rámci účinné zemědělské produkce. Pro zemědělství do budoucna bude navíc zásadní i prizpůsobení se změně klimatu.

Vyvážený rozvoj venkova

3.6. Zemědělství a lesnictví, stejně jako všechny druhy biohospodářství, které s nimi souvisejí, mají zásadní význam pro zachování dynamiky venkova a pro posílení jeho vyváženého rozvoje. Jsou důležité z hlediska zaměstnanosti, kultury, územní soudržnosti a cestovního ruchu ve venkovských oblastech napříč EU. Převažujícím demografickým trendem v mnoha vzdálených oblastech, horských regionech či znevýhodněných oblastech zůstává vyliďňování a stárnutí populace. Veřejné politiky, obzvláště SZP, by měly usilovat o zachování zemědělství a podpořit producenty v celé EU, regiony se zvláštními problémy nevyjímaje. Pro rozvoj venkova jsou zásadní platby zemědělcům ve venkovských oblastech s přírodním znevýhodněním. Zemědělství by v těchto oblastech jinak nebylo životaschopné.

3.7. Součinnost mezi oběma pilíři SZP je důležitá a měla by být posilována. Nejnovější reforma posiluje vazbu a soudržnost mezi všemi ESI fondy a je třeba v tom pokračovat.

3.8. EHSV podporuje větší a povinné využití metody komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD – *Community Led Local Development*) v rámci všech ESI fondů pro vyvážený rozvoj venkova. Využití místních akčních skupin (LAG) jako místních partnerství, za účasti zemědělců, pro vyhledávání a financování místních projektů, ovlivňuje pozitivně kvalitu života obyvatel. Tím by se mohlo účinně bránit vyliďňování a stárnutí populace ve venkovských oblastech EU.

3.9. Pro zachování zemědělství je klíčovou otázkou generační obměna a zahajování činnosti mladých či nových zemědělců, a to mužů i žen, by mělo být podporováno pomocí všech dostupných nástrojů. Vázané platby jsou rovněž nezbytností pro ta odvětví nebo ty regiony, kde jsou z hospodářských, sociálních či environmentálních důvodů obzvláště důležité konkrétní druhy zemědělství či konkrétní zemědělská odvětví. SZP by rovněž měla být jasně zaměřena na podporu aktivních zemědělců a výroby.

Kolísání cen a příjmů

3.10. Zemědělství je zvláštní hospodářskou činností, která se neřídí běžnými ekonomickými zákonitostmi. V tržním hospodářství je kolísání cen a příjmů důsledkem změn v nabídce a poptávce. Povahy potravin jakožto základní potřeby však ze své podstaty znamená, že jejich cena není pružná. Nabídka potravin stejně tak nedokáže rychle reagovat na změny cen. Neočekávané změny v objemech produkce proto často vyžadují delší časové období a rozsáhlé změny cen, aby byla rovnováha na trhu obnovena. Z uvedených důvodů jsou zemědělské trhy považovány za vysoce volatilní. Mohly by být vyzkoušeny také jiné inovativní tržní mechanismy.

Spotřebitelská poptávka

3.11. Spotřebitelé požadují bezpečné, udržitelné, výživově hodnotné a vysoce kvalitní potraviny. Chtějí také potraviny za dostupné ceny a hospodářská krize tento požadavek posílila. Mnozí spotřebitelé oceňují vysledovatelnost původu a potraviny z místní produkce. Zvláštní průzkum Eurobarometru č. 410 ukázal, že znalost původu masa považuje velká většina respondentů ve všech členských státech za nezbytnou. Je povinností všech zúčastněných stran v potravinovém řetězci na tuto výzvu reagovat.

Udržitelný rozvoj

3.12. Příští SZP by podobně jako ostatní politiky EU měla být v souladu s cíli udržitelného rozvoje. SZP souvisí s řadou cílů, nejrelevantnějším je však cíl č. 2 – vymýtit hlad, dosáhnout potravinové bezpečnosti a zlepšení výživy, prosazovat udržitelné zemědělství.

Nejistota v mezinárodním obchodě

3.13. Úloha mezinárodního obchodu bude v budoucnosti nevyhnutelně posilovat. Nedávný ruský zákaz potravin pocházejících z Evropské unie však z hlediska mezinárodního obchodu přinesl značnou nejistotu. Kvůli ruskému embargu se zemědělské trhy EU, zejména v některých členských státech, dostaly pod obrovský tlak. Řešení problémů spojených s nejistotou v mezinárodním obchodě bude mít pro budoucnost zemědělství klíčový význam.

Posun ve vyjednávací síle v rámci potravinových řetězců

3.14. V posledních letech došlo v potravinovém řetězci k posunu ve vyjednávací síle, převážně ve prospěch odvětví maloobchodu a některých nadnárodních společností a na úkor dodavatelů, zejména zemědělců. Vyjednávací síla zemědělců by v rámci budoucí SZP měla být posílena.

4. V EU je zemědělství evropským tématem

4.1. Zemědělství je pro EU klíčovým tématem. Cíle společné zemědělské politiky byly stanoveny v původní Římské smlouvě z roku 1957. Tyto cíle stále platí. Objevily se také nové výzvy, například pokud jde o otázky životního prostředí, rozvoje venkova, kvality a zdraví a hladu ve světě, a Smlouvy dosud nebyly upraveny tak, aby je zohlednily.

4.2. SZP je zásadní evropskou a integrovanou politikou, stále více provázanou s politikami v dalších oblastech, mezi něž patří zaměstnanost, životní prostředí, klima, hospodářská soutěž, rozpočet, obchod a výzkum se zvláštní evropskou přidanou hodnotou.

4.3. SZP je nezbytným předpokladem pro dosažení jednotného trhu v potravinovém odvětví v EU. Evropský potravinářský průmysl je největším průmyslovým odvětvím v EU, které zajišťuje více než pět milionů pracovních míst.

Příprava na příští reformu SZP

4.4. Klíčovými slovy pro přizpůsobení se ve všech odvětvích a územích jsou komplexnost a subsidiarita. Poslední reforma tyto charakteristiky posílila. Přípravy a vyjednávání společných pravidel v souladu s Lisabonskou smlouvou a za účasti 28 členských států i Evropského parlamentu jsou obzvláště složitým úkolem.

4.5. Posouzení stávajících politických opatření dosud nebylo provedeno. Posuzování provádění prvního ročníku ekologizačních závazků ještě probíhá. Totéž platí pro plochy využívané v ekologickém zájmu. Je důležité další reformu SZP neuspěchat bez jasného a důkladného posouzení politiky stávající, které umožní určit, do jaké míry dosáhla politická opatření svých cílů. To vyžaduje důkladné posouzení, zejména u opatření jako jsou ekologizační závazky, u nichž je k tomu, aby se výsledky projevíly, zapotřebí více času.

4.6. Poslední reforma byla zahájena v roce 2010 a její provádění začalo v roce 2015, dokončení reformy tedy trvalo pět let. Během stávajícího mandátu Komise a Parlamentu nebude čas nadcházející reformu SZP dokončit, tak aby mohla být provedena v roce 2021. Je tudíž zapotřebí přechodné období, v němž bude možné pokračovat ve stávající SZP dostatečně dlouho po roce 2020.

Subsidiarita a evropská přidaná hodnota

4.7. SZP již od roku 1962 vychází ze tří hlavních zásad: jednoty trhu, upřednostňování unijní produkce a finanční solidarity. Jednotný trh je dnes skutečností, avšak upřednostňování unijní produkce a finanční solidaritu je třeba na politické úrovni opětovně potvrdit.

4.8. Za postupující globalizace využívají USA k prosazování své zemědělské produkce mezi spotřebiteli finanční podporu, a to prostřednictvím programu potravinových známek a zákona o nakupování produktů amerického původu (*Buy American Act*). Evropská unie by měla zavést reciproční opatření a mohla by také podtrhnout strategický význam upřednostňování evropské produkce obdobným právním předpisem – „*Buy European Act*“.

5. Obecné připomínky

Brexit

5.1. Brexit bude mít na EU významný dopad, obzvláště na jednotný trh a mezinárodní obchod, a tím pádem i na budoucnost SZP. Pokud Spojené království opustí celní unii EU, měly by být jako klíčové kritérium pro rozdělení kvóty WTO pro EU-28 mezi Spojené království a novou EU během jednání o brexitu použity stávající obchodní toky.

Konkurenceschopnost, produktivita a udržitelnost

5.2. Od zavedení přímých plateb v rámci reformy v roce 1992 je konkurenceschopnost hlavní prioritou SZP. Aby však bylo možné konkurenceschopnost, produktivitu a udržitelnost dále posilovat, jsou zapotřebí nové pobídky zaměřené na podporu inovací (vývoj, šíření a zavádění nových technologií).

5.3. Odvětví zemědělství potřebuje rozsáhlé investice, jichž lze dosáhnout, pokud budou očekávané příjmy dostatečné a hospodářská rizika zvládnutelná. Podpora příjmů zemědělců prostřednictvím přímých plateb je za současné situace nezbytností.

Řízení rizik a krize v zemědělství

5.4. Producenti v EU již nejsou izolováni od celosvětového trhu ani od tamějšího většího kolísání cen. Kromě toho mají na zemědělství dopad extrémní přírodní události a větší množství zdravotních problémů způsobených zvýšenou mobilitou zboží i osob (pandemie), které vedou ke značným ztrátám produkce. SZP by měla odvětví zemědělství poskytnout konkrétní nástroje umožňující tato rizika omezovat a zvládat.

5.5. Stávající SZP nabízí určité nástroje pro řízení rizik. Intervenční ceny, soukromé skladování, propagace trhů s futures a nástroje poskytované jednotnou společnou organizací trhů by měly být zachovány či dále rozvíjeny.

5.6. Existuje však zjevná potřeba vypracovat nové nástroje:

— Je nutné dále rozvinout **mechanismy sledování trhu**. Evropská komise by měla vymezit různé úrovně krize, aby jim bylo možné účinněji předcházet. Pro řádné fungování dodavatelského řetězce je zásadní větší transparentnost trhu, pokud jde o objemy produkce a ceny.

— Mělo by se experimentovat se systémy vzájemných fondů nebo **režimy pojištění** (plodin, obratu či příjmů) s cílem prozkoumat, zda jsou pojišťovny či jiné orgány schopné poskytovat účinné alternativy. Podotýkáme, že poslední zemědělský zákon USA zavedl možnost používat režim pojištění, ale žádný z našich obchodních partnerů nepoužívá k oznamování těchto nástrojů pojištění WTO tzv. zelenou kategorii. V žádném případě by posun tímto směrem neměl zhoršit narušení hospodářské soutěže mezi producenty. Je třeba rovněž stanovit náklady na tento mechanismus.

Environmentální rozměr SZP

5.7. Ohled na životní prostředí je v zemědělství jasnou prioritou. Poslední reforma proto zavedla tzv. ekologizaci. Tvůrci politik tuto zásadní proměnu SZP opakovaně vyzdvihují. Environmentální rozměr SZP je jednak globální, jednak komplexní, neboť zemědělství ovlivňuje půdu, vodu, biologickou rozmanitost, lesnictví i emise CO₂. Účinnější politika by pro zemědělce měla být srozumitelnější, schůdnější a jednodušší.

5.8. Jsou zapotřebí platby, které zemědělcům nahradí zajišťování veřejných statků (zejména ekosystémových služeb).

Společná politika v oblasti potravin

5.9. Myšlenku společné politiky v oblasti potravin podporovalo zejména nizozemské předsednictví EU. EU v souvislosti s novou SZP uznává, že evropské zemědělství potřebuje docílit vyšší úrovně udržitelné produkce bezpečných a kvalitních potravin. SZP podporuje projekty distribuce mléka a ovoce žákům ve školách, jejichž cílem je povzbudit správné stravovací návyky již v raném věku. Podporuje také ekologickou produkci zajištěním informovaného rozhodování díky pravidlům pro jasné označování a zvláštním režimům podpory v rámci politiky rozvoje venkova.

5.10. Podpora veřejného zdraví, zdravého stravování a zdravého životního stylu spadá momentálně do pravomoci jednotlivých zemí. EU však musí prostřednictvím udržitelných potravinových systémů zajistit přístup ke zdravé a kvalitní stravě pro všechny obyvatele EU. Zatímco evropská opatření doplňují a koordinují vnitrostátní úsilí, je třeba mezi SZP a budoucí evropskou politikou v oblasti potravin vytvořit větší součinnost.

5.11. Vzhledem k očekáváním veřejnosti a poptávce spotřebitelů je zvláště nutné usilovat o rozvíjení místních potravinových systémů, a tedy krátkých dodavatelských řetězců, zejména co se týče veřejného stravování.

SZP a politika v oblasti klimatu

5.12. Od roku 1990 se ekologická stopa zemědělství zmenšuje. Do roku 2030 je však třeba dále snížit emise ze zemědělství. Toho je nutné dosáhnout v souladu s evropským zemědělským modelem a pomocí nákladově efektivní politiky snižování emisí. Existuje potenciál pro zvýšení obsahu uhlíku v půdě a nahrazení fosilní energie a petrochemických výrobků produkty pocházejícími ze zemědělství a lesnictví.

5.13. Měly by být uznány četné cíle odvětví zemědělství a využívání půdy s nižším potenciálem pro zmírňování změny klimatu, jakož i nutnost zajistit soudržnost cílů EU v oblastech potravinového zabezpečení a politiky v oblasti změny klimatu⁽¹⁾.

Výzkum, inovace a poradenské systémy

5.14. Na úrovni zemědělských podniků, v experimentálních stanicích a v laboratořích jsou neustále objeveny důležité inovace. Úsilí v oblasti výzkumu a vývoje by se mělo zintenzivnit, aby doplňovalo vývoj zemědělství směrem k udržitelnějším systémům. Je rovněž důležité s inovacemi seznámit také ostatní zúčastněné strany. Měly by být podporovány školicí služby, spolupráce mezi zúčastněnými stranami a další způsoby šíření inovací a sdílení osvědčených postupů.

5.15. V nadcházejícím programovém období je zapotřebí posílit výzkumný program EU v oblasti zemědělství, aby zohledňoval výzvy a geostrategický význam potravin ve 21. století. Příští „zemědělskou revolucí“ by se po ekologické revoluci ve 20. století mohla stát digitální ekonomika.

Fungování dodavatelského řetězce

5.16. Existují jasné důkazy o špatném fungování dodavatelského řetězce v téměř všech členských státech způsobeném vysokou koncentrací směrem dále v tomto řetězci. Rozdělení přidané hodnoty mezi zúčastněnými stranami v potravinovém dodavatelském řetězci je nespravedlivé.

5.17. Vzhledem k pravomocem EU v oblasti hospodářské soutěže a v otázkách jednotného trhu by měl být tento problém řešen na evropské úrovni. Evropská komise by měla navrhnout evropské regulační rámce, které by upravovaly smluvní vztahy v rámci řetězce a zákonné možnosti pořádání společných akcí zemědělci. Organizace producentů jsou totiž v potravinovém dodavatelském řetězci skutečně významnými hráči a přispívají k posilování postavení producentů. Příští SZP by měla posílit vyjednávací sílu organizací producentů. Zohlednit by se měly výsledky činnosti pracovní skupiny pro zemědělské trhy (AMTF).

5.18. SZP se musí přizpůsobit realitě a rychlosti hospodářských změn. Co se týče SZP, je nutné rozpracovat články 219 až 222 nařízení (EU) č. 1308/2013, aby byly pro Evropskou komisi i producenty funkční a dosažitelné.

⁽¹⁾ Bod 2.14, závěry Rady, 23.–24. října 2014.

Mezinárodní obchod

5.19. Světový obchod a otevřené trhy posilují konkurenceschopnost a mohly by snížit ceny potravin. Pro EU má nicméně zásadní význam spravedlivý obchod, aby mohla za pomoci stejných výrobních metod a podle stejných pravidel konkurovat třetím zemím. Mezinárodní rozvoj mohou ohrozit necelní překážky. Mezi různými a početnými řešeními, jak dosáhnout celosvětového potravinového zabezpečení, má svoji roli obchod, pokud jde o zvýšení vývozu zemědělských produktů.

5.20. SZP a obchodní politika by však měly evropským producentům umožňovat konkurovat dováženým produktům za rovných podmínek. EU by proto měla vyžadovat, aby dovážené produkty splňovaly stejné normy.

Evropský rozpočet

5.21. SZP byla v minulosti financována na evropské úrovni. SZP představuje významný podíl rozpočtu EU (v roce 2015 to bylo 38 %), avšak pouze přibližně 0,4 % evropských veřejných výdajů. Rozpočet SZP je nižší než rozpočet jejich amerických nebo čínských protějšků. Kromě toho již několik let navzdory rozšíření EU zůstává stejný nebo se snižuje. SZP musí reagovat na četné důležité výzvy, kterým bude v budoucnu čelit. Je proto zapotřebí navýšit rozpočet na zemědělskou politiku na evropské úrovni.

5.22. Zvláštnosti evropského rozpočtu, jako je roční plánování, představují pro podobu SZP obrovskou překážku. Tato překážka omezuje podílové fondy či krizová opatření. Kromě toho bývá rozdělování rozpočtu zdrojem politického napětí a může vést k neefektivnímu využívání.

Zjednodušování

5.23. Zjednodušování bylo v SZP prioritou po mnoho let, zejména v prvních letech provádění reformy SZP z roku 2013. Zjednodušování by nicméně mělo být tou nejdůležitější prioritou příští reformy. Zejména je třeba zlepšit systémy dostatečných kontrol a přiměřených sankcí. Snížení plateb za ekologizaci a opatření v rámci podmíněnosti mohou být nyní bezdůvodná a nepřiměřená. Nanejvýš důležité je zajistit včasné vyplácení přímých podpor.

Struktura SZP

5.24. V minulých desetiletích byla struktura SZP založena na dvou pilířích. Zatímco pilíř I je plně financován EU, pilíř II spolufinancují členské státy a tento pilíř se prostřednictvím víceletých programů přizpůsobuje jejich potřebám. Rozmanitost členských států a regionů a jejich rozdílné potřeby vyžadují, aby byla dvoupilířová struktura zachována i v budoucí SZP.

Příprava na SZP po roce 2020

5.25. Komise v pracovním programu na rok 2017, který byl zveřejněn 25. října 2016, uvádí, že bude pracovat na zjednodušování a modernizaci společné zemědělské politiky a bude provádět rozsáhlé konzultace na toto téma, aby byl její přínos k deseti prioritám Komise a k cílům udržitelného rozvoje co možná největší. Je důležité, aby do tohoto procesu byla aktivně zapojena evropská občanská společnost.

V Bruselu dne 15. prosince 2016.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS